

استراتژی توسعه صادرات صنعتی ایران

(قسمت دوم و پایانی)

تهیه کننده: رحیم رنجبر، شعبه ارومیه

- ۵- کهنگی ماشین آلات بخش صنعت.
- ۶- ناموفق بودن انتقال تکنولوژی و کمبود زمینه لازم برای پذیرش علم و تکنولوژی.
- ۷- ساختار نامتناسب واحدهای صنعتی کشور برای حضور در بازار جهانی و رقابت بین المللی.
- ۸- وجود مراکز متعدد انباشت سود بادآورده و رواج سوداگری.

ب- مسایل و مشکلات پیرامونی بخش صنعت:

- ۱- نبود استراتژی توسعه درازمدت اقتصادی بطور اعم و صنعتی بطور اخص.
- ۲- ناپایداری و بی ثباتی قوانین و مقررات و سیاستهای اقتصادی کشور.
- ۳- ناسازگاری ارزشها با شرایط و الزامات تشکیل سرمایه و ایجاد ثروت مولد.
- ۴- کندی پیشرفت روند خصوصی سازی و دولتی باقی ماندن صنعت.
- ۵- ناکارایی نظام بانکی و اعتباری و عقب ماندگی آن نسبت به نظام مالی و بانکی جهان.

ج- پیش نیازها و الزامات توسعه صادرات صنعتی:

- ۱- داشتن ارتباط مستمر بین دانشگاه و صنعت.
- ۲- ثبات سیاسی و اجتماعی و اقتصادی.
- ۳- ثبات نسبی قوانین و مقررات اداری و اقتصادی.
- ۴- آینده نگری و انضباط و برنامه ریزی.
- ۵- حاکمیت تفکر علمی و توسل به تجربه و علم در اداره واحدهای صنعتی.

- ۶- مواجهه و برخورد واقع بینانه با پدیده درونی و بیرونی صنعت.
- ۷- پذیرش منطق علمی بعنوان منطق صنعت و ماشین و همخوانی با آن.

- ۸- غلبه روحیه کارآفرینی بر تفکر و اندیشه تجاری.
- ۹- پرورش فضیلت کار و ساختن و صادرات.
- ۱۰- ترویج فرهنگ و ارزش فراوانی به جای فرهنگ فقر پرور دوران عسرت و کمیابی.
- ۱۱- بها دادن به نوآوری و خلاقیت و شکوفا کردن و پرورش استعدادهای انسانها و تشویق روحیه کنجکاوی و پژوهشگری.

- سیاستهای سرمایه گذاری در چارچوب استراتژی توسعه صادرات صنعتی

مهمترین سیاستهای لازم برای تحقق سرمایه گذاریهای صنعتی به شرح زیر پیشنهاد می شود:

- ۱- گسترش تامین مالی سرمایه سهامی بنگاههای صنعتی از طریق انتشار عمومی سهام
- ۲- ایجاد تسهیلات در مقررات سرمایه گذاری.
- ۳- تجدید سازمان مدیریت دولتی در بنگاههای صنعتی دولتی.
- ۴- کاهش تدریجی سرمایه گذاری دولتی و ایجاد زمینه برای سرمایه گذاریهای خصوصی
- ۵- کاهش اتکای شرکت های دولتی به منابع سیستم بانکی از طریق حذف توسل به اعتبارات تکلیفی.
- ۶- واگذاری کنترل و نظارت عملیاتی و مدیریتی به خود بنگاهها.

- ۷- ایجاد شبکه ای از مناطق ویژه اقتصادی برخوردار از مزیت های ویژه سرمایه گذاری در استان های مختلف کشور.

- ۸- اصلاح ساز و کار تخصیص اعتبار و مدیریت صحیح سرمایه گذاریها.
- ۹- تشویق جدایی بیشتر مالکیت از مدیریت از طریق گسترش مشارکت عمومی.
- ۱۰- ایجاد پایگاه های اطلاعاتی در مورد سرمایه گذاری های مناسب در هر استان کشور.

- موانع و مشکلات موجود در پیشروی استراتژی توسعه صادرات صنعتی ایران:

- ### الف- موانع و مشکلات درونی بخش صنعت:
- ۱- حاکمیت تفکر و بینش دولت سالاری و وجود بینش و گرایش منفی نسبت به تفکر اقتصادی و وابستگی و اتکاء صنعت به دولت.

- ۲- حاکمیت فرهنگ تجارت پیشگی و کمبود فرهنگ تولیدی.

- ۳- فعال نبودن مراکز پژوهش و توسعه در درون بخش.
- ۴- کمبود بازار سرمایه و نبود امنیت سرمایه گذاری.

توسعه صادرات

سال یازدهم - شماره ۷۲

تیر ۱۳۸۷

خط مشی ها و سیاست های پیشنهادی برای توسعه صادرات صنعتی و روش های اجرایی

خط مشی ها و سیاست های درون بخشی:

خط مشی های توسعه صنعتی:

خط مشی ۱- توسعه صنایع وابسته به منابع در کلیه استان های کشور:

سیاست های توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی:

سیاست ۱- انجام مطالعات شناسایی استعداد های بالقوه استان های کشور در زمینه محصولات بخش کشاورزی که قابلیت بهره وری صنعتی دارند.

سیاست ۲- ایجاد توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی در مقیاس کوچک و بزرگ در سطوح مختلف فرآوری.

سیاست ۳- ارائه خدمات مشاورتی فنی - اقتصادی به متقاضیان سرمایه گذاری در کشت و صنعت های کوچک و متوسط و بزرگ بصورت بسته بندی های طرح های آماده توسط بانک کشاورزی و بانک تخصصی جدید با گرایش های کشاورزی صنعتی.

سیاست ۴- ارائه تسهیلات اعتباری به طرح های مشترک و صنعت در کلیه شعب بانک تخصصی در استان های کشور.

سیاست های توسعه صنایع شیمیایی

سیاست ۱- اختصاص بخش فزاینده ای از نفت خام صادراتی کشور به تولید فرآورده در داخل و صدور آن به بازار های جهانی.

سیاست های توسعه صنایع کانی غیر فلزی

سیاست ۱- احداث صنایع کانی غیر فلزی در نقاط ساحلی و مرزی کشور بویژه مرز های غربی و شرقی و شمال شرقی به منظور تامین بازار های کشورهای مجاور در جریان باز سازی ها و توسعه اقتصادی آنها.

سیاست های توسعه صنایع فلزات اساسی

سیاست ۱- احداث واحدهای جدید ذوب فلزات در مجاورت معادن و ذخایر کانی های فلزی کشور بمنظور جوابگویی به نیاز های داخلی و صدور محصولات نهایی فلزی به بازار های بین المللی از کارخانجاتی که از نظر دسترسی به خارج موقعیت بهینه ای دارند.

سیاست ۲- ایجاد و گسترش پایانه های صادراتی فلزات سنگین در بنادر آبی و نقاط مرزی.

خط مشی ۲ - توسعه صنایع کاربر

سیاست های توسعه صنایع الکترونیکی

سیاست ۱- جلب سرمایه گذاری خارجی برای احداث صنایع تولید کننده قطعات و اجزاء محصولات نهایی الکترونیکی در شهر های دارای نیروی کار اضافی و جمعیت بیکار از طریق ارائه انگیزه ها و مشوق های مالیاتی و سودبری و سرمایه برداری به بنگاه های خارجی تولید کننده محصولات نهایی الکترونیکی با شرط صدور به خارج.

سیاست ۲- اعطای انگیزه های مالی و اعتباری به کارخانجات مراکز پژوهشی خصوصی و دولتی و دانشگاه ها در جهت گسترش سرمایه گذاری در امر تحقیق و توسعه صنایع الکترونیکی.

سیاست ۳- توسعه منابع انسانی در صنایع الکترونیکی از طریق برگزاری دوره های آموزشی در زمینه های مختلف مربوطه.

سیاست های توسعه صنایع قطعات خودرو

سیاست ۱- جلب سرمایه گذاری خارجی برای احداث صنایع تولید کننده قطعات و اجزاء محصولات خودرو در شهر های دارای نیرو کار اضافی و جمعیت بیکار از طریق ارائه انگیزه های مالیاتی سودبری و سرمایه برداری خارجی تولید کننده خودرو با شرط صدور به خارج.

سیاست ۲- افزایش سرمایه گذاری در امر تحقیق و توسعه در صنایع خودرو کشور به منظور ارتقاء کیفیت محصولات نهایی تکنولوژی تولید محصولات قطعات خودرو.

سیاست ۳- انجام مطالعات و بررسی های فنی - اقتصادی در مورد عملکردها و دستاوردهای تکنولوژی صنایع خودرو سازی و ساخت قطعات خودرو در کشور و ارتقاء فرآیند یادگیری عمل.

سیاست ۴- ایجاد پایگاه اطلاعات فنی - اقتصادی صنایع خودرو در برگیرنده اطلاعات فنی مربوط به طراحی قطعات. ساخت - قطعات و آنالیز مواد قطعات - سازندگان و خریداران قطعات - بازار های قطعات - عرضه و تقاضا و موجودی قطعات

سیاست ۵- توسعه منابع انسانی در صنایع خودرو و قطعات خودرو از طریق آموزش های دایمی در زمینه های مختلف مربوطه.

سیاست ۶- استرداد حقوق و عوارض گمرکی مواد و نهادهای واسطه ای وارداتی محصولات صادراتی.

خط مشی ۳ - توسعه صادرات صنعتی

سیاست های کلی و عمومی معطوف به توسعه صادرات صنعتی:

سیاست ۱- استمرار رشد سرمایه گذاری صنعتی در سرتاسر کشور.

سیاست ۲- ایجاد زیر بنای اساسی موید توسعه صادرات از قبیل بنادر و پایانه های صادراتی - راه های مناسب جاده ای و ریلی - ارتباطات - سیستم بیمه خطرات مربوط به صادرات - سیستم بانکداری مشوق و تسهیل کننده تولید سرمایه گذاری و صادرات صنعتی.

سیاست ۳- اتخاذ روش های مشوق تجارت و سرمایه گذاری مانند استرداد حقوق و عوارض گمرکی - جلب و تشویق سرمایه گذاری خارجی مرتبط با صادرات - روش های

اداری مناسب و آسان جهت صدور مجوز و نظارت و کنترل صادرات.

سیاست ۴- سیاست ارزی مناسب و مشوق صادرات.

سیاست ۵- ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی صادراتی برای هر رشته از محصولات همگن با پوشش آماری و اطلاعاتی داخلی و بازارهای منطقه - اروپا - آسیا - آفریقا و آمریکای شمالی.

سیاست ۶- برقراری نظام مالیات بر ارزش افزوده مشوق صادرات صنعتی.

سیاست ۷- توسعه منابع انسانی با جهت‌گیری هماهنگ نمودن نیازهای تجاری با انواع مهارت‌های عرضه شده توسط نظام آموزشی با کمک و مشارکت بخش خصوصی.

سیاست ۸- تقویت ظرفیت بازاریابی و پذیرش مسوولیت و مشارکت توسط نمایندگی‌های خارجی کشور در این زمینه.

سیاست ۹- جلب مشارکت فعال صادرکنندگان در صدور گواهی کنترل کیفیت محصولات صادراتی.

سیاست ۱۰- سازگار نمودن نظام حقوقی و مقررات داخلی در امر تولید - سرمایه‌گذاری و تجارت با شیوه‌های استاندارد بین‌المللی.

سیاست ۱۱- بازنگری قوانین و مقررات مختلف از دیدگاه توسعه صادرات صنعتی و تدوین نظام حقوقی مورد نیاز برای توسعه و پایداری صادرات صنعتی.

سیاست ۱۲- یک کاسه کردن مجموعه برداشت‌های قانونی از درآمد-فروش یا سودهای بنگاه‌های صنعتی و حذف و ممنوعیت قانونی کلیه برداشت‌هایی که تحت هر عنوان توسط ادارات و مقامات مختلف شهری و استانی صورت گیرد.

سیاست ۱۳- ایجاد و گسترش نظام رقابتی داخلی در تولید صنعتی به منظور رشد و انسجام اقتصادی و تجاری واحدهای صنعتی کارآمد در صحنه بازارهای داخلی و در بازارهای جهانی.

سیاست ۱۴- تثبیت سیاست‌های مالیاتی - اعتباری - تجارت خارجی - سرمایه‌گذاری خارجی - تکنولوژی - کارگری - محیط زیست - تحقیق و توسعه - نرخ ارز - بیمه و بانکداری برای دوره‌های میان‌مدت و جلب مشارکت تولیدکنندگان و صادرکنندگان در مواقعی که ضرورت تغییر

در سیاست‌ها پیش می‌آید.

سیاست ۱۵- استفاده موثر از نهادهای قانونی "شورای عالی صادرات" و "شوراهای صادراتی" استان‌ها بمنظور پایه‌گذاری نظام یکپارچه و موثر تشویق صادرات غیر نفتی.

سیاست ۱۶- ایجاد پایگاه اطلاعات دانشمندان و کارشناسان ایرانی ساکن در ایران و خارج از ایران و ایجاد ارتباط کاری و مشکل‌گشایی با آنها در موارد و مسایل فنی - اقتصادی و حقوقی بنگاه‌های تولیدی و صادراتی کشور.

سیاست ۱۷- گسترش آموزش‌های تجارت و حقوق بین‌الملل بویژه در رابطه با موافقتنامه‌ها و مقررات سازمان تجارت جهانی.

نتیجه‌گیری:

با توجه به اینکه در جهان کنونی صنعت پدیده‌ای تحول‌پذیر پویا و جهان‌شمول است بخش صنعت و صادرات کشورمان مسوولیت خطیر و نقش مهمی را در جهت رشد و توسعه جامعه‌ای ایده‌آل تا همپایانی با کشورهای توسعه یافته جهان و در نیل به اهداف عالی این جامعه مدنی که "اداره اقتصاد بدون نفت" می‌باشد ایفاء می‌نماید.

در خاتمه باید ابراز نمود که سعی گردیده تا در این مقاله با بررسی‌های مطالعاتی متعدد و یاری از ایده‌های مستعد و ابداع اندیشمندان بزرگ مصائب و مشکلات جامعه صنعت را با ژرف‌نگری و با نگرش علمی خاص زیر ذره بین قرار داده و تفحص نماییم و نهایتاً در جهت راه حل‌ها - خط مشی‌ها و سیاست‌های نیل به رشد و شکوفایی هر چه بیشتر صنعت و صادرات کشور گامی هر چند کوچک برداریم.

لذا در این مقاله سعی شده است تا بی‌غرض و بطور واقع‌بینانه و با دید علمی و تخصصی ابتداء به مسایل جامعه نگرینسته و سپس با توجه به ارزش‌های موجود در جامعه در جهت راحل‌ها و راهکارهای نیل به آن اهداف علیه یعنی "شکوفایی اقتصادی صنعت و صادرات بدون نفت" ایده‌های خود را به منصفه ظهور رسانده و با نگرش سیستمی مثبت نگرینسته شود و امید است پویندگان این طریق حقیقت بطور مستمر با تمسک به ایزد منان و یاری جستن از الطاف الهی و با گام‌های هر چه بیشتر و موثرتر آنان این جامعه را تا نیل به جامعه‌ای مطلوب و ایده‌آل رهنمون سازیم.